

Toimittaja Nea Pälli

Heinäkuussa Euroopan parlamentti äänesti takaisin voimaan Chat Control 1.0 -asetuksen, joka antaa sosiaalisen median alustayhtiölle luvan seuloa käyttäjiensä yksityisviestejä. Asetuksen tavoitteena on lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävän materiaalin löytäminen ja vähentäminen. Seulonta on kuitenkin vapaaehtoista, eivätkä alustayhtiöt ole velvoitettuja etsimään laitonta materiaalia aktiivisesti.

Seuraavana vaiheena olisi Chat Control 2.0. Sitä pidetään nykyistä asetusta rajumpana, sillä Chat Control 2.0:n myötä vapaaehtoisesta viestien seulonnasta siirryttäisiin pakolliseen seulontaan. Seulonta koskisi myös päästä päähän salattuja, eli E2EE-suojattuja viestejä.

Tampereen yliopiston tietotekniikan yksikön työelämäprofessori Markku-Juhani Saarinen, miksi Chat Control 2.0:aa pidetään keinoiltaan niin rajuna asetuksena?

Markku-Juhani Saarinen

Niin siinä on tää just yksityisviesteihin puuttuminen elikkä tää on niinku verrattavissa kirjasalaisuuteen tai johonkin muuhun, että tää aiempi 1.0 oli vapaaehtoinen ja se liitty enemmän tällaisten niinku foorumeiden ja julkisten paikkojen ikään kuin filtteröintiin. Mutta tosiaan musta tuntuu vaan niinku että jos mennään siihen että kahdenkeskiset puhelut ja tällaiset viestinnät myöskin tulee tän piiriin niin se on vähän eri asia tosiaan.

Toimittaja Nea Pälli

Mainitsit yksityisviestit eli nämä päästä päähän salatut E2EE-viestit, niin mitä niillä tarkalleen ottaen tarkoitetaan?

Markku-Juhani Saarinen

Yleensä se meinaa sitä, että tavallaan viesti salataan sun kännykässä ja se välittäjä, vaikka sen äpin hoitaja, niin ei sitä varsinaista puhetta niinku näe siinä, ja se puretaan vasta sitten vastaanottajan luurissa. Elikkä se vaan välitetään salakielenä siitä. Täähän meinaa sitä, että jos sen haluaa saada auki, niin se pitää tutkia se siinä sun luurissa jo, koska se ei onnistu enää välittäjän puolella, joten näihin tämän Chat Control 2:n myötä pitää ikään kuin lisätä salakuunteluominaisuus sitten näihin sovelluksiin, joka on hyvinkin kyseenalaista meikäläisen mielestä.

Toimittaja Nea Pälli

Onko tällaisen päästä päähän salauksen käyttäminen yleistä?

Markku-Juhani Saarinen

Se on nykyään erittäin yleistä, että tosiaan WhatsApp on ottanut tän käyttöön, mitä onko se 5-10 vuotta sitten, että sitä ennenhän oli tällaisia tavallaan vähän niinku salausviestiminä myytäviä niinku vaikka Signal on aika yleinen ja se on meidänkin

valtionhallinnossa tosiaan käytössä tähän tarkoitukseen. Ja WhatsApp, tai Meta sen omistaja sitten käytännössä otti sen saman protokollan mitä Signalissa on niin tähän tavalliseen viestintään myöskin.

Toimittaja Nea Pälli

Mainitsit ainakin Signaalin ja WhatsAppin, mitä muita yleisiä palveluita on, jossa käytetään tällaista suojausta?

Markku-Juhani Saarinen

Noi on niin kuin ne yleisimmät, sitten on tietenkin esimerkiksi Telegram, mutta hassua kyllä sitä pidetään tämmöisenä päästä päähän salauksena, mutta se teknisesti ei ole niin kauhean hyvätasoinen. Tästä johtuen vaikkapa esimerkiksi Ukrainassa, kun sitä käytetään tässä sotilashommassa, niin suositellaan, että sitä ei siihen käytettäisi.

Toimittaja Nea Pälli

Palataan vielä tuohon WhatsApp-palveluun. Se on tosi suosittu ja monien suomalaisten käytössä, niin miten näiden päästä päähän salattujen viestien seulonta vaikuttaisi ihan tavallisiin WhatsAppin käyttäjiin?

Markku-Juhani Saarinen

No ei sitä varmaan huomaisi kovin helposti, koska siis se sovellushan päivitetään ja sitten sen jälkeen tavallaan se voi muuttua. Se on niinku huomaamatonta tavallaan sille loppukäyttäjälle, joka on tehnyt siitä niin yleistä.

Toimittaja Nea Pälli

Tulisiko ton päästä päähän viestien seulonnan myötä tietosuojariskejä viestintään?

Markku-Juhani Saarinen

Niin, no tietenkin erityisesti niinku kansainvälisesti, koska koska nää sovellukset on joka paikassa käytössä, jolloin tavallaan niinku voisi ajatella, että joka maan viranomaiset pystyy sitten tällaisia niinku pyyntöjä tekemään, että avataan nää. Että sieltä nyt sitten voi kuvitella, että jos sä oot vaikka yritysjohdossa, niin vieraan vallan toimijat ihan omilla syillään pystyy sitten tekemään, jos tämmöinen ominaisuus on siinä sovelluksessa ja se on tosiaan niinku tota, tällaisten laki on monenlainen eri paikoissa, niin niiden käytössä niin kyllä siitä tulee. Ja sitten tietenkin se, että se tämä hyökkäyspinta-ala nousee, että siellä on tämmöinen takaovi sitten.

Toimittaja Nea Pälli

Chat Control 1.0 on voimassa huhtikuuhun 2028 asti. Pidätkö todennäköisenä, että tämän jälkeen Chat Control 2.0 tulisi voimaan?

Markku-Juhani Saarinen

Tässä tosiaan ollut pitkä draaman kaari. Tässä on ollut monta äänestystä jo siellä, ja ne on ollut aika tasavertaisia. Meillähän on alan professorit aina näitä vetoomuksia allekirjoittaa, niin muakin on pyydetty jo 3-4 kertaa allekirjoittamaan, kun se jotenkin aina tulee takaisin bumerangina tämä Control 2, joten hyvin vaikea arvata, että miten siinä käy. Siinähän voi olla, että silloin kun kerran kun se hyväksytään, niin sitten se ei enää palaudu siihen pöydälle, mutta jotenkin se on aina, kun se on torjuttu, niin se on tullut takaisin. Se on vaikea sanoa.

Radio Moreeni, Tampere.